

DEPARTEMENTAAL BREED
TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

TER INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie
Verbruiksbelastingen,
Douane en
Internationale aang.

Persoonsgegevens

nota

Oplevering onderzoek gedifferentieerde
verbruiksbelasting

Datum

26 juni 2023

Notanummer

2023-0000153982

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief
2. Onderzoek VWS en FIN
3. Onderzoek RIVM
4. Dataset CBS

Aanleiding

In het Coalitieakkoord is afgesproken dat wordt onderzocht hoe op termijn een suikerbelasting kan worden ingevoerd. StasVWS en stasFB hebben aangegeven dat VWS en FIN in dit licht onderzoek zullen doen (1) naar een gedifferentieerde verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken en (2) later naar de mogelijke introductie van een brede suikerbelasting. Bij nota van 13 juni jl. informeerden we u over de aanstaande oplevering van de uitkomsten van het onderzoek naar een gedifferentieerde verbruiksbelasting. Het onderzoek is afgerond op 26 juni jl. Aan de TK is toegezegd dat de uitkomsten voor het zomerreces worden gedeeld.

Beslispunten

- Bent u akkoord met het aanbieden van de uitkomsten aan de TK door u en stasVWS? Aan stasVWS wordt gelijktijdig akkoord gevraagd.
Indien u akkoord bent, verzoeken wij u de aanbiedingsbrief te ondertekenen.
- Bent u akkoord met het openbaar maken van voorliggende nota? Omlijnde delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kernpunten

- In de bijlage treft u de aanbiedingsbrief, het ambtelijke onderzoek van VWS en FIN naar de gezondheids- en fiscale effecten van een gedifferentieerde verbruiksbelasting, het onderzoek van het RIVM naar mogelijke varianten en de dataset van het CBS die het RIVM heeft gebruikt voor zijn onderzoek.
- Het RIVM heeft vier varianten¹ doorgerekend. Daaruit is gebleken dat een gedifferentieerde belasting t.o.v. de situatie in 2024 kan leiden tot:
 - 11 tot 14% minder verkoop van alcoholvrije dranken;
 - 15 tot 18% minder verkoop van suiker via alcoholvrije dranken; en
 - een extra budgettaire opbrengst van € 111 mln. tot € 225 mln.
- Uitgangspunt bij het onderzoek is budgetneutraliteit t.o.v. de opbrengst in 2025. Voor die tijd, per 1 januari 2024, zijn de tariefverhoging (€ 8,83 naar € 26,13) en uitzondering van mineraalwater doorgevoerd. 2025 is gekozen omdat bij aanvang van het onderzoek werd voorzien dat dit het eerste jaar van invoering van een gedifferentieerde verbruiksbelasting zou kunnen zijn.
- Het RIVM heeft ook de budgettaire impact en impact op verkoopvolumes (in liters en kg suiker), doorgerekend van vijf zgn. aan- en uit-knoppen, zoals

¹ In het onderzoek: interventies.

het belasten van zuivel- en sojadranken en het uitzonderen van 100%-sappen.²

- De kabinetsappreciatie volgt na de zomer.

Toelichting

- In de aanbiedingsbrief staat de aanleiding, opzet en samenvatting van de uitkomsten van het onderzoek. Bij die brief zitten de volgende bijlagen:
 - het onderzoeksrapport van FIN en VWS met toelichting op de aanleiding van het onderzoek en op de verbruiksbelasting, met de gekozen varianten, de aan- en uit-knoppen, alsmede de gezondheids-, fiscale- en uitvoeringsaspecten.
 - het onderzoeksrapport van het RIVM met de effecten van de varianten en aan- en uit-knoppen op verkoopvolume van alcoholvrije dranken, hoeveelheid verkochte suikers in die dranken en budgettaire opbrengst. [voor verzending aan de TK wordt de onopgemaakte versie van het rapport, die u bij deze notitie als bijlage heeft ontvangen, verwisseld voor de opgemaakte versie. Op inhoud veranderd het rapport niet.]
 - de dataset van het CBS die het RIVM heeft gebruikt voor zijn doorrekeningen.
- Een deel van de uitkomsten van het onderzoek van het RIVM is opgenomen in het rapport van FIN en VWS, zodat het zelfstandig leesbaar is.
- We hebben als randvoorwaarde bij de tarieven die het RIVM in zijn doorrekeningen zou hanteren gesteld dat ze ten minste budgetneutraal zijn t.o.v. de door FIN geraamde belastingopbrengst in 2025 (€ 686 mln.). Het RIVM raamt de opbrengst in 2025 op € 602 mln. Het verschil tussen de ramingen wordt verklaard door verschillende rekenwijzen. Het RIVM gaat uit van een groter gedragseffect van de tariefverhoging per 1 januari 2024.
- Verder is als voorwaarde gesteld dat het tarief oploopt met het suikergehalte en dat het tarief vanaf 4 gram suiker per 100 ml hoger is dan het huidige tarief (2023); deze voorwaarden zijn gesteld om de prikkel voor producenten tot het verminderen van het suikergehalte zo groot mogelijk te maken. Door deze voorwaarden ligt de opbrengst bij alle varianten boven de € 686 mln.
- Een naar suikergehalte gedifferentieerde belasting heeft naar verwachting beperkte impact op de bedrijfsvoering van bedrijven omdat zij o.g.v. de etiketteringsverordening al verplicht zijn om het suikergehalte te vermelden.
- Voor de Douane lijkt een gedifferentieerde belasting uitvoerbaar. De impact is afhankelijk van de vormgeving. Kort gezegd komt het erop neer dat de impact toeneemt naarmate er meer tarieven worden gehanteerd. Op dit moment lijkt de eerst mogelijke invoeringsdatum voor de Douane 2026.
- Een gedifferentieerde belasting leidt naar verwachting tot zowel positieve als negatieve grenseffecten: de belasting op dranken met minder suiker neemt mogelijk af t.o.v. de huidige belasting en daardoor worden die dranken mogelijk meer verkocht aan de Nederlandse zijde van de grens; voor dranken met meer suiker geldt het omgekeerde. Op dit moment is geen kwantitatieve inschatting te geven van de totale grenseffecten en is de vraag of ze per saldo positief of negatief uitvallen niet te beantwoorden.
- Het tarief van de verbruiksbelasting is op dit moment gelijk aan het minimumaccijnstarief op bier. De reden is dat het vanuit een preventieaspect niet wenselijk is geacht om alcoholhoudend bier dat wordt aangemerkt als accijnsgoed lager te belasten dan alcoholarm of alcoholvrij bier dat wordt aangemerkt als verbruiksbelastinggoed. Het minimumtarief in de bieraccijns

² In het onderzoek: alternatieve scenario's.

wordt per 1 januari 2024 verhoogd van € 8,83 naar € 26,13, gelijk met de verhoging van de verbruiksbelasting. Bij elk van de vier doorgerekende varianten is het hoogste tarief aanzienlijk hoger dan € 26,13. Als het hoogste tarief van de verbruiksbelasting gelijk zou moeten blijven aan het laagste tarief in de bieraccijns, zou dit tot gevolg hebben dat de minimum accijns op bier stijgt. Hierdoor geldt dit tarief voor een bredere range aan alcoholhoudende bieren en bestaat er binnen range geen onderscheid meer in het tarief. Voor producenten van bier met een bepaald alcoholpercentage is hierdoor geen financiële prikkel meer om het alcoholpercentage te verlagen en er geen financiële prikkel is voor consumenten om voor bier met een lager alcoholpercentage te kiezen.³ Als wordt besloten tot invoering van een gedifferentieerde verbruiksbelasting, moet de verhouding tot de bieraccijns worden gezien.

- We stellen voor om in de appreciatie (na de zomer) ook in te gaan op de reikwijdte van de belasting: zijn er dranken die nu onder de belasting vallen en die daar niet onder zouden moeten vallen, en vice versa. Daarbij komt onder meer de huidige uitzondering voor zuivel- en sojadranken en het belasten van plantaardige alternatieven aan de orde.

Betrokkenheid Douane, departementen en stakeholders

- De uitvoeringstechnische aspecten hebben we afgestemd met het DG Douane.
- We hebben EZK en LNV geïnformeerd over de aanstaande oplevering en aangekondigd dat de kabinetsappreciatie interdepartementaal zal worden afgestemd.
- Gedurende het onderzoek hebben we gesproken met Nederlandse Zuivel Organisatie (NZO), Nederlandse vereniging Frisdranken, Waters en Sappen (FWS), Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie (FNLI), Campina, Alpro, Nestlé en Oatly. Uit de gesprekken krijgen we de indruk dat een gedifferentieerde verbruiksbelasting voor de bedrijven goed uitvoerbaar is. Coca Cola, Spadel en Vrumona hebben u een brief gestuurd over de verbruiksbelasting, we bereiden een reactie voor.

Communicatie

We stellen voor proactieve communicatie voor te bereiden bij de publicatie van dit rapport, omdat dit een onderwerp is dat op veel aandacht kan rekenen vanuit de media en maatschappij. We adviseren daarom om naast een persbericht, samen met VWS ook een persbriefing te organiseren waarbij er door de onderzoekers van het RIVM en DGfz toelichting gegeven wordt op het onderzoek.

Politiek/bestuurlijke context

U heeft toegezegd de TK in de eerste helft van 2023 te informeren over de uitkomsten.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

³ Als voorbeeld: Het hoogste tarief in een van de varianten is € 54,75. Als het hoogste tarief van de verbruiksbelasting wordt gedeeld door het tarief van de bieraccijns per alcoholpercentage komt daar een getal uit van $(54,75 / 7,49 =) 7,3$. Daardoor is er t.a.v. bier met een alcoholpercentage van minder dan 7,3% geen financiële prikkel meer voor producenten om het alcoholpercentage te verlagen. De bieraccijns bedraagt namelijk altijd ten minste € 54,75.

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

TER INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie
Verbruiksbelastingen,
Douane en
Internationale aang.

Persoonsgegevens

nota

Aangepaste aanbiedingsbrief oplevering onderzoek
gedifferentieerde verbruiksbelasting

Datum

3 juli 2023

Notanummer

2023-0000160084

Bijlagen

1. Aangepaste aanbiedingsbri
2. Track changes versie aang
3. Originele aanbiedingsbrief
4. StasTD verzoek aanpassing

Aanleiding

Op 30 juni jl. heeft u akkoord gegeven op verzending van het onderzoek naar een gedifferentieerde verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken. We hebben de aanbiedingsbrief nadien aangepast n.a.v. de reacties van stasVWS en stasTD.

Beslispunten

- Indien u akkoord bent met de aangepaste aanbiedingsbrief, verzoeken wij u de aangepaste versie in **biilage 1** te ondertekenen.
- Bent u akkoord met het openbaar maken van voorliggende nota? Omljnde delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

03.07.23

Kernpunten

- In de brief stond dat de kabinetsappreciatie volgt *na de zomer*. Dat zal in elk geval niet voor Prinsjesdag zijn i.v.m. interdepartementale afstemming, consultatie van en afstemming met de Douane, en gesprekken met stakeholders. N.a.v. de reactie van StasVWS is aangegeven dat de appreciatie volgt *voor het einde van 2023*.
- StasTD heeft verzocht om toe te voegen dat nog goed moet worden gekeken naar de uitvoering door de Douane in relatie tot andere taken en prioriteiten (**biilage 4**).

Ahhwa

Ahhwa

Toelichting

- In **biilage 2** zijn de aanpassingen in track changes opgenomen t.o.v. de originele aanbiedingsbrief (**biilage 3**).

Due.

Communicatie

N.v.t.

Politiek/bestuurlijke context

- Toezegging om de TK voor het zomerreces te informeren over de uitkomsten.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.